

Detailrapport Vraag en antwoord los v/h Raadsplein (ID 986)

Veld	Waarde
Datum vraag	02-05-2026
Onderwerp	Participatie afvalbeleid. Relatie tussen beleidsrichting, uitkomsten en bevindingen rekenkameronderzoek (2023)
Fractie(s)	LEV
Vraag en antwoord	Ter onderbouwing van onderstaande vragen zijn enkele documenten toegevoegd die inzicht geven in de opzet van de participatie (vragenlijst), de vooraf vastgestelde beleidsrichting (raadsvoorstel) en de uiteindelijke uitkomsten (rapportage). De samenhang tussen deze stukken roept bij ons een aantal vragen op, mede in het licht van de bevindingen uit het rekenkameronderzoek afvalinzameling (2023). Vraag 1. Kan het college bevestigen dat de invoering van gedifferentieerde tarieven (diftar) en het principe “de vervuiler betaalt” als uitgangspunt zijn opgenomen in het raadsvoorstel? Antwoord 1: Het college heeft geen enkel besluit genomen over een raadsvoorstel waarin de invoering van gedifferentieerde tarieven (diftar) en het principe "de vervuiler betaald" zijn opgenomen. Vraag 2. Kan het college bevestigen dat deze uitgangspunten reeds waren vastgesteld voor de start van het participatietraject? Antwoord 2: De gemeenteraad heeft op 25 september 2025 het onderstaande besloten inzake de participatie voor het grondstoffenplan met de inwoners en bedrijven: 1. Het college van B&W opdracht te geven tot het inrichten van een participatietraject met inwoners, bedrijven en zzp'ers op basis van de hieronder genoemde mogelijke maatregelen en keuzes voor het grondstoffenplan 2026-2030: a. Invoeren van diftar (gedifferentieerde tarieven) voor restafval; b. Nascheiden van PMD (plastic, metalen en drankkartons); c. Huidige inzameling van papier/karton, glas, textiel en luiers handhaven; d. Keuze voor het plaatsen van ondergrondse restafvalcontainers in de kern van Oosthuizen; e. Keuze inzameling restafval met minicontainers in gebieden met lage bebouwingsdichtheid en stoppen met aanbieden van losse zakken: • De adressen die nog losse zakken aanbieden krijgen een minicontainer; • De frequentie in de kernen van de voormalige gemeente Zeevang verhogen naar 1 keer per week, of de frequentie in De Purmer,

	Edam en Volendam verlagen naar 1 keer per twee weken, of huidige frequenties in de voormalige gemeente Zeevang, De Purmer, Edam en Volendam behouden; f. Keuze inzameling GFT in de kernen van de voormalige gemeente Zeevang: Net als in Edam en Volendam wekelijkse inzameling van april t/m november en om de twee weken van december t/m maart, of huidige frequentie van om de twee weken het hele jaar door handhaven; g. Keuze grof afval ophalen particulieren: • Op afspraak en tegen betaling ophalen; • Huidige systeem handhaven van gratis op afspraak in voormalig gemeente Zeevang en 1 keer per twee weken route door Edam en Volendam. h. Grof afval door particulieren brengen op de milieustraten Volendam en Oosthuizen: • Toegang milieustraten alleen met van gemeentewege verstrekte toegangspas; • Wanneer geen bedrijfsafval meer wordt ingezameld kunnen particulieren puin 1 keer per maand op vaste dag alleen op milieustraat Oosthuizen brengen, met een maximum van 5 keer per jaar. • Wanneer wel bedrijfsafval tegen betaling wordt ingezameld op milieustraat Volendam, zal men als particulier ook moeten betalen wanneer men puin komt brengen. i. Keuze bedrijfsafval: • Volledig stoppen met ophalen en inzamelen op milieustraten van bedrijfsafval en visafval; • Stoppen met inzamelen vis gerelateerd restafval bij Kras Recycling; • Bedrijfsafval blijven ophalen alleen wanneer het volledig kostendekkend is of stoppen met ophalen bedrijfsafval, waardoor bedrijven contract moeten sluiten met particuliere inzamelaar; • Inzamelen bedrijfsafval op milieustraat Volendam tegen marktconforme tarieven; 2. Instemmen met het plan van aanpak voor de participatie, met als toevoeging de opdracht aan het college om ook fysieke vormen van participatie te organiseren in verschillende kernen van de gemeente. Vraag 3. Indien ja, in hoeverre was er binnen het participatietraject nog ruimte om deze richting fundamenteel te wijzigen? Antwoord 3: Bij de participatie kon men bij verschillende stellingen aangeven of men oneens, neutraal of eens met de stelling was. De mening kon vervolgens ook nog toegelicht worden. Er was dus zeker ruimte om voor een eigen mening. Vraag 4. Kan het college bevestigen dat in de vragenlijst eerst een toelichting wordt gegeven op gedifferentieerde tarieven, waarin onder andere
--	--

	wordt gesteld dat “hoe minder restafval u aanbiedt, hoe lager uw kosten zijn”, voordat inwoners wordt gevraagd naar hun mening? Antwoord 4: Er is inderdaad een toelichting gegeven wat gedifferentieerde tarieven inhoud. Vraag 5. Is het college het ermee eens dat deze toelichting een mogelijk sturend effect kan hebben op de beantwoording door inwoners? Antwoord 5: Nee, daar zijn we het niet mee eens. Vraag 6. Acht het college deze wijze van vraagstelling volledig neutraal en objectief? Antwoord 6: Wij achten de wijze van vraagstelling volledig neutraal en objectief en gaan er vanuit dat de gemeenteraad dit ook vindt omdat de keuzes voor de onderwerpen van de participatie op 25 september 2025 door een overgrote meerderheid van de gemeenteraad zijn vastgesteld. Vraag 7. Kan het college bevestigen dat de gemeente inhoudelijk betrokken is geweest bij de totstandkoming van deze vragenlijst? Antwoord 7: Dat klopt. De gemeenteraad heeft hier een belangrijk aandeel in gehad met het besluit van 25 september 2025. Vraag 8. Kan het college bevestigen dat uit het participatierapport blijkt dat inwoners over het algemeen tevreden zijn over de huidige afvalinzameling? Antwoord 8: Dat klopt. Ze waarderen het met een 7,9. Vraag 9. Kan het college toelichten hoe deze tevredenheid zich verhoudt tot de noodzaak van een ingrijpende systeemwijziging? Antwoord 9: De tevredenheid van afvalinzameling bij de inwoners heeft niet geleid tot vermindering van afval. De doelstellingen uit het afvalplan 2017-2022 zijn lang niet gehaald. Dat blijkt ook uit het onderzoek dat de rekenkamer in 2022 heeft uit laten voeren in opdracht van de gemeenteraad. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de gemeente Edam-Volendam met de huidige strategie haar beleidsdoelen (maximaal 100 kilogram restafval en 75% afvalscheiding) niet gaat halen en om verder te verbeteren een koerswijziging noodzakelijk is. Vraag 10.
--	---

	Kan het college bevestigen dat er geen eenduidig draagvlak bestaat voor de invoering van gedifferentieerde tarieven? Antwoord 10: Dat klopt. Dat is ook één van de conclusies van het bureau die de participatie voor de gemeente heeft uitgevoerd. Vraag 11. Kan het college bevestigen dat de beleidsrichting vooraf is vastgesteld, de participatie is ingericht rondom deze richting, en de uitkomsten vervolgens worden gebruikt ter onderbouwing van het beleid? Antwoord 11: Nee, de participatie is ingericht rondom het besluit van de gemeenteraad op 25 september 2025. De aannahme dat er beleid vooraf is vastgesteld en de participatie is ingericht om dit te onderbouwen klopt totaal niet en is voor rekening van de vraagsteller. Vraag 12. Hoe beoordeelt het college deze samenhang in het licht van een open en onbevooroordeeld participatieproces? Antwoord 12: Zie antwoord vraag 11. Vraag 13. Is het college van mening dat de raad hiermee een volledig en evenwichtig beeld krijgt van draagvlak en weerstand? Antwoord 13: Ja. Vraag 14. Kan het college concreet aangeven welke beleidskeuzes zijn aangepast naar aanleiding van de participatie uitkomsten? Antwoord 14: Het college heeft naar aanleiding van de participatie nog geen enkele beleidskeuze gemaakt. Vraag 15. Op welke wijze is geborgd dat participatie daadwerkelijk invloed heeft gehad op de besluitvorming? Antwoord 15: De uitkomst van de participatie zal een belangrijk onderdeel zijn bij het maken van beleidskeuzes voor het nieuwe grondstoffenplan. Vraag 16. Kan het college bevestigen dat uit het rekenkameronderzoek blijkt dat de huidige strategie de beleidsdoelen niet realiseert? Antwoord 16: Ja, zie ook antwoord op vraag 9. Vraag 17.
--	--

	Kan het college toelichten waarom desondanks wordt ingezet op een ingrijpende systeemwijziging zonder dat eerst aantoonbaar is gemaakt dat deze wel effectief is? Antwoord 17: Er is nog helemaal geen keus gemaakt voor een ingrijpende systeemwijziging. De keuzes die zijn gemaakt voor de participatie heeft de gemeenteraad gemaakt op 25 september 2025. Wel is de afgelopen jaren aangetoond dat het huidige systeem in ieder geval de landelijke doelstellingen niet haalt. Vraag 18. Kan het college bevestigen dat in het rekenkameronderzoek meerdere beleidsopties worden genoemd om restafval te reduceren, waaronder servicedifferentiatie, aanpassing van inzamelfrequenties en optimalisatie van nascheiding? Antwoord 18: Dat klopt. Dat heeft de gemeenteraad op 25 september 2025 ook aangegeven en is meegenomen in de participatie. Vraag 19. In hoeverre zijn deze alternatieven volwaardig onderzocht en aan de raad voorgelegd als reële keuzemogelijkheden? Antwoord 19: Deze mogelijkheden zijn volwaardig meegenomen in de participatie met bewoners en ondernemers. Vraag 20. Kan het college toelichten waarom specifiek is gekozen voor tariefdifferentiatie, terwijl in het rekenkameronderzoek wordt aangegeven dat deze maatregel minder goed aansluit bij de huidige inzamelstrategie? Antwoord 20: Het college heeft nog geen enkele keuze gemaakt. Het college heeft een uitgebreide participatie onder inwoners en bedrijven uitgevoerd aan de hand van het besluit van de gemeenteraad van 25 september 2025. Vraag 21. Kan het college toelichten in hoeverre in het huidige beleid concrete, kwantitatieve doelstellingen zijn opgenomen op het gebied van milieu, service en kosten? Antwoord 21: In het afvalbeleidsplan 2017-2022 zijn kwantitatieve doelstellingen opgenomen op het gebied van milieu en service. In het kader van milieu door te willen voldoen aan de landelijke doelstellingen van 100kg restafval per persoon en 75% recyclen. Op het gebied van service door het beleid en inzameling van Edam-Volendam en voormalige gemeente Zeevang te harmoniseren na de fusie in 2016. Vraag 22.
--	--

	Indien deze ontbreken, hoe wordt de effectiviteit van het beleid dan gemonitord en geëvalueerd? Antwoord 22: Zie antwoord vraag 21. Daarnaast is in 2022 het toenmalige beleid geëvalueerd middels het rekenkameronderzoek. Vraag 23. Op welke wijze wordt de raad in staat gesteld om het beleid tussentijds te controleren en bij te sturen? Antwoord 23: Jaarlijks kan er gerapporteerd worden over de inzamelresultaten en het percentage recycling. Aan de hand van de inzamelresultaten, het recyclepercentage en analyses kunnen de effecten gemonitord, geëvalueerd en indien noodzakelijk bijgestuurd worden. Vraag 24. Is het college het ermee eens dat het ontbreken van duidelijke, meetbare doelstellingen het voor de raad bemoeilijkt om haar controlerende taak uit te oefenen? Antwoord 24: In het nieuwe grondstoffenplan zullen inderdaad duidelijke, meetbare doelstellingen opgenomen moeten worden voor de gemeenteraad om haar controlerende taak uit te voeren. Vraag 25. Kan het college toelichten hoe wordt omgegaan met verschillen in inzamelmiddelen (ondergrondse containers versus minicontainers), waarbij verschillende volumes per aanbidding gelden? Antwoord 25: Het college heeft nog geen keuzes gemaakt inzake inzameling. Dit zal onderdeel zijn van het nieuwe grondstoffenplan wat aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Vraag 26. Leidt dit tot verschillende tariefstructuren, en zo ja, hoe wordt dit richting inwoners als eerlijk en uitlegbaar beschouwd? Antwoord 26: Zie antwoord vraag 25. Vraag 27. Kan het college toelichten hoe kostenverschillen tussen inzamelsystemen worden verwerkt in het tariefsysteem? Antwoord 27: Zie antwoord vraag 25. Vraag 28. Kan het college toelichten op welke wijze uitvoering is gegeven aan eerdere moties met betrekking tot (fysieke) participatie met inwoners? Antwoord 28:
--	---

	Bij de participatie voor het nieuwe grondstoffenplan zijn 4 fysieke bijeenkomsten georganiseerd. 2 bijeenkomsten voor inwoners en 2 bijeenkomsten voor ondernemers. Vraag 29. Waarom is in dit traject gekozen voor deze vorm van participatie en niet voor een bredere of fysieke participatievorm? Antwoord 29: De participatie heeft in de meest brede vorm plaats gevonden. Alle huishoudens en ondernemers in de gemeente hebben digitaal deel kunnen nemen. Daarnaast zijn er 2 fysieke bijeenkomsten voor bepaalde inwonersgroepen en 2 fysieke bijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd. Ook heeft men op 3 momenten de mogelijkheid gehad om persoonlijk langs te komen of gebruik te maken van het telefonisch spreekuur. Tot slot heeft men de mogelijkheid gehad om ideeën, suggesties of toelichtingen via een speciaal e-mailadres toe te sturen.
Bijlage(s)	Raadsvoorstel 2025-0925 (Geanonimiseerd) Rapport 2026-0211 (Geanonimiseerd) Vragenlijst huishoudens 2025-1112 (Geanonimiseerd) 2023 Rekenkameronderzoek afvalinzameling EV Rapportage (1) (1)